

Preek over 2 Samuël 9 – Mefiboseth

Broeders en zusters,

Het is ongeveer vier jaar geleden dat ik in de gemeente ook heb stilgestaan bij deze geschiedenis van Mefiboseth, de kreupele zoon van Jonathan. Toen heb ik in m'n preek vooral stilgestaan bij de vraag hoe we in de gemeente moeten omgaan met mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking.

Vandaag wil ik graag een totaal andere insteek maken. En ik wil met u zien wat de overeenkomst is tussen de maaltijd van de Here Jezus en deze geschiedenis van David en Mefiboseth.

Laten we eerst het verhaal zelf eens bekijken, voordat we er lessen voor onszelf uit proberen te trekken. Mefiboset was een zoon van Jonatan en de kleinzoon van de eerste koning van Israël, Saul. Hij was nog maar vijf jaar oud toen hij te horen kreeg dat zijn grootvader Saul en zijn vader Jonatan in de oorlog tegen de Filistijnen gesneuveld waren (1Sam.31:6). Toen het bericht van de dood van Saul en Jonatan Mefiboset bereikte, is zijn verzorgster meteen met hem gevlucht. Mefiboset was als troonopvolger niet veilig meer. Ongetwijfeld zou de vijand proberen hem te doden. Vandaar dat zijn verzorgster hem op haar armen had meegenomen maar in haar haast is ze gestruikeld en Mefiboset viel op de grond. Hij brak beide benen en blijkbaar was men in die tijd niet in staat die benen weer zo te spalpen, dat hij genas. Mefiboset bleef zijn hele leven kreupel.

Het viel voor Mefiboset niet mee om een kleinzoon van Saul te zijn, want deze koning had een behoorlijke persoonlijkheidsstoornis, en hij leed ook aan achtervolgingswaan. In een ontzettende aanval van woede had de misschien wel letterlijk bezeten Saul tot twee keer toe geprobeerd David te doden met zijn speer (1 Sam.18), en hij had zelfs een keer een speer naar zijn eigen zoon Jonatan gegooid met de bedoeling hem te doden(1Sam.20:33). Saul was een rasechte manipulator en dictator geworden over het volk Israël. Toen Saul en Jonatan stierven, had Mefiboset naar de mens gesproken geen enkele kans meer op succes in het leven. In de eerste plaats was hij een kleinzoon van een waanzinnige koning, in de tweede plaats was zijn vader overleden, in de derde plaats was hij kreupel. Hij sleet zijn leven in een nietszeggend dorpje in het verlaten gebied van het Overjordaanse.

Toen David die vraag stelde of er nog iemand van het huis van Saul in leven was, was Mefiboset al volwassen geworden. Hij had zo laten we net, een jong zoontje, Micha. Ik kan me voorstellen dat Mefiboset behoorlijk schrok toen hij bij David werd geroepen. Hij zal ongetwijfeld gedacht hebben dat dit het einde voor hem was. Maar David had andere plannen. Hij had ooit een verbond gesloten met zijn vriend Jonatan, de vader van Mefiboset. David had Jonatan beloofd dat hij nooit zijn barmhartigheid zal onttrekken aan Jonatan en zijn huis. Een belofte die David uitsprak voor het aangezicht van de Here God. God zelf zal er op toezien dat David zijn woord houdt.

Via de knecht van Saul, Siba, hoorde David over het bestaan van Mefiboset. Hij liet Mefiboset bij zich komen. Het eerste wat David zegt tegen de bange zoon van Jonatan is: vrees niet! Wees niet bang. Want ik ga je trouw bewijzen vanwege je vader Jonatan. En omwille van Jonatan krijgt Mefiboset alle familiebezittingen terug en hij zal met grote regelmaat mogen eten van de tafel van David. David behandelde Mefiboset alsof hij Jonatan zelf was. Hij zag in deze gehandicapte jongeman zijn vader, die hij zo lief had. David had natuurlijk ook de minimale verplichtingen van het verbond met Jonatan kunnen nakomen door Mefibosets leven te sparen. Maar de stap die David nu maakt gaat veel verder. Zijn liefde voor zijn vriend ging zo ver dat nu zijn gehandicapte zoon als het ware kind aan huis bij hem mocht zijn.

Mefiboset wist niet wat hem overkwam. *‘Wie ben ik, dat u zich bekommert om een dode hond als ik ben?’*

Jezelf omschrijven als een dode hond was het toppunt van minachting, want de term hond werd gebruikt voor heidense offers. Maar jezelf omschrijven als een dode hond kwam voort uit grote angst of uit een zeer diepgeworteld minderwaardigheidscomplex. Mefiboset was zeer waarschijnlijk met een hart vol dodelijke angst bij David gekomen, niet wetend wat hem te wachten stond; maar hij moet totaal overvallen zijn door de vriendelijke manier waarop David hem behandelde. Een dergelijk gedrag van David had hij helemaal niet verwacht, en hij wist er eerst ook helemaal geen raad mee. Het zal hem waarschijnlijk wel enige tijd gekost hebben om te wennen aan zijn totaal nieuwe situatie, maar gaandeweg zal hij hebben leren begrijpen dat zijn redding volledig gebaseerd was op de liefde van David voor Jonatan, Davids vriend en Mefibosets vader.

David geeft Siba de opdracht om samen met zijn 15 zonen en zijn 20 knechten te gaan zorgen voor Mefiboset en zijn bezittingen. En zo werd deze Mefiboset, die zichzelf zag als een dode hond, een koningszoon. Regelmatig mocht hij aanschuiven aan de tafel bij koning David.

Ziet u wat David hier doet met een man die zichzelf beschouwt als een nietsnut. Zoiets betekent zijn naam ook: verspreider van schande. Mefiboset heeft nergens meer op gerekend, maar David is tot zegen voor Mefiboset.

David heeft hier, door totaal anders te reageren dan de koningen van zijn tijd, laten zien wat er leeft in het hart van God. En daar wil ik graag samen met u op inzoomen.

We hebben net gezien dat Mefiboset zoiets als 'nietsnut' betekent. Mefiboset, de kleinzoon van een mislukte koning, de zoon van een overleden vader, de man die door de val van zijn voedster een nietswaardige is geworden. Mefiboset staat met lege handen. Normaal gesproken heeft hij geen enkele kans op een normaal leven. Hij is totaal afhankelijk geworden van de gunst van anderen. Zijn mooie erfenis is hij kwijt. Zijn positie als koningszoon is hij kwijt. Mefiboset moet genoegen nemen met een leven in de schaduw, verscholen in een plaatsje Lo-Debar, letterlijk een plaats van niets.

Ziet u de overeenkomst met onszelf? Zoals de val van Mefiboseth bewerkte dat hij een nietsnut werd, zo heeft de val van onze voorvader Adam bewerkt dat wij nietswaardig zijn geworden. Ook wij staan met lege handen. Ook wij zijn onze positie als koningszonen en - dochters kwijtgeraakt. We hebben geen poot om op te staan. We zijn volledig afhankelijk van de goedheid van God. Wat met onze voorvader Adam gebeurde, zijn ongehoorzaamheid bracht eeuwige scheiding tussen hem en God, gebeurde in feite ook met ons. Toen God Adam de opdracht gaf om de aarde te bewerken en te beheren, gaf Hij over het hoofd van Adam heen, die opdracht ook aan zijn nakomelingen. Toen Adam die prachtige taak verprutste, verprutste hij het ook voor ons. Voor individueel ingestelde mensen is dat nogal lastig om te vatten. Ik heb er toch niets mee te maken dat Adam en Eva de fout ingingen, zo redeneren we dan. Misschien kunnen we het wel vergelijken met de situatie in het huidige Griekenland. Als je een 'gewone' Griek bent heb je er niets over te zeggen of Griekenland in de eurozone blijft of niet. De goede of foute keuzes die je regeringsleiders maken, zullen uiteindelijk bepalen wat er met jou gebeurt. Okay, er is nog zo iets als een referendum, maar je eigen invloed is minimaal. Het overkomt

je. Maar de gevolgen van die keuze gaat iedere Griek voelen. Hoe je het ook wendt of keert. Iets dergelijks gebeurt ook met ons mensen. De keuze die onze leider Adam heeft gemaakt, werkt door in onze levens. We delen daar in. Niets aan te doen.

David roept de gevallen Mefiboset bij zich vanuit de binnenlanden van het Overjordaanse. En op dezelfde manier heeft God de gevallen Adam weer bij zich geroepen vanuit het struikgewas, waar hij verstopt zat. David heeft op die manier in zijn handelen iets van Gods karakter laten zien. David had de macht om alle nakomelingen van Saul om het leven te brengen. Niemand zou hem dat toentertijd kwalijk hebben genomen. Het was de normaalste zaak van de wereld om de hele familie van een uitgerangeerde koning uit te roeien. Zo ging dat toen en zo gaat het nog vaak in de wereld van de grote politiek. Alles wat een bedreiging voor jouw positie kan vormen moet uitgeschakeld worden. Rivalen moeten op een zijspoor gezet worden. En in Davids tijd deed men dat meestal letterlijk door hen te doden. Hoewel David de macht had Mefiboset te doden doet hij het anders, hij kiest voor genade.

En ook dat is bij God niet anders. God had absoluut het recht om ons mensen voor goed van zich af te duwen. Het loon dat de zonde geeft is de dood. God is onze Schepper. Hij had de mens zoveel toevertrouwd bij de schepping. We waren koningszonen. Aangesteld door de Allerhoogste om rentmeester te zijn over al het geschapene. Maar we kozen voor onze eigen eer. Geen gezag boven ons. Als God willen zijn, geen verantwoording verschuldigd. Ikke selluf.....

Mefiboseth is doodsbang. Hij verwacht niets anders dan z'n doodvonnis.

En Adam....hoe kwam hij tevoorschijn toen God hem riep: *Toen ik uw geluid in de hof hoorde, werd ik bevreesd.....* Ook Adam was doodsbang.

Maar David bewees Mefiboseth genade. De kansloze nietsnut werd als een zoon van de koning.

En zo gebeurde het ook met de kansloze Adam. God bekleedde de naakte Adam en beloofde hem dat het niet zo zal blijven. De schade die de ongehoorzaamheid van Adam en Eva hebben aangericht is enorm. Door de deur wagenwijd open te zetten voor de macht van het kwaad moet er heel wat gebeuren om het kwaad weer uit Gods mooie schepping te werken. Maar God belooft dat Hij zelf orde op zaken zal komen stellen. *Het zaad van de vrouw zal de slang de kop vermorzelen, zo belooft*

God. De slang heeft niet het laatste woord. Hij gaat het afleggen. En wie zal het tegen hem gaan opnemen? Het zaad van de vrouw. Het is tamelijk ongebruikelijk dat de bijbel over zaad van een vrouw spreekt? Veel bijbeluitleggers zien hierin dan ook een verwijzing naar de geboorte van Jezus. Jezus werd geboren uit een vrouw, zonder mannelijke tussenkomst. Hij is 'het zaad van de vrouw' dat de slang de kop zal vermorzelen. Tegen Hem zullen alle machten van het kwaad het moeten afleggen. Hij is de grote hersteller van alles dat door satan is vernield. God laat het er niet bij zitten. Maar de weg die gegaan moet worden is een lange weg. De weg vanaf het paradijs loopt via het kruis van Golgotha en het lege graf naar de nieuwe aarde. Een weg ook die niet zonder lijden zal zijn. Voor Jezus niet en voor de mensheid niet.

David bewijst Mefiboset genade. Hij krijgt z'n erfenis weer in het bezit en mag eten van de tafel van de koning. En is dat ook niet wat de Here God voor ons heeft gedaan. Door de ongehoorzaamheid van Adam waren we alles kwijt, de relatie met God was door zonde aangetast, we hebben het oordeel over ons afgeroepen. Zonder Gods ingrijpen waren we echt nergens.

Maar God heeft ons genade bewezen. Het oordeel dat wij over onszelf afriepen heeft God zelf op zich genomen. Hij werd één van ons. Hij betaalde de prijs. Hij kocht ons vrij. Hij droeg de straf. Zijn dood is ons leven. Zijn veroordeling is onze vrijspraak. God ziet ons niet langer aan in de 1e Adam, maar in de 2e. We zijn met Hem gestorven, met Hem begraven, met Hem opgestaan in een nieuw leven. En zo stelde God onze erfenis veilig. We waren dood, maar mogen dankzij Jezus het leven ontvangen. We waren bedoeld om te regeren over die prachtige schepping. Straks zal het gaan gebeuren, we zullen met Hem regeren tot in alle eeuwigheid.

David heeft zijn belofte aan Jonathan waargemaakt. Mefiboset kreeg zijn bezittingen terug en David liet hem eten van z'n tafel alsof hij z'n eigen kind was. Iedere keer als Mefiboseth zijn gehandicapte voeten mocht schuiven onder de tafel van David realiseerde hij zich weer hoe goed David voor hem was geweest. Hij, die zichzelf als een nietsnut zag mocht kind aan huis worden bij de hoogste instantie van het land. Ik ga ervan uit dat David Mefiboset dat niet elke keer weer opnieuw inwreef. Mefiboset, wat ben jij toch een waardeloos figuur uit jezelf. Je stelt ook echt helemaal niets voor. Je hebt het volledig aan mijn goedheid te danken. Als David dat op die manier zou

doen dan zou de relatie tussen David en Jonathan een kruipige, onderdanige relatie geworden zijn. Mefiboset zou ook z'n hele leven getwijfeld hebben of David misschien toch een keer van gedachten zou veranderen. Hij zou zich nooit helemaal veilig gevoeld hebben. Nee, als David recht wil doen aan zijn belofte aan Jonathan dan biedt hij Mefiboset een veilige plek. Een plek waar hij zeker mag zijn van de genade van de Koning, alsof hij Jonathan zelf was.

En dat wat voor Mefiboset geldt, geldt zeker voor ons.

God heeft ook Zijn belofte waargemaakt. Door zelf rigoreus met het kwaad af te rekenen stelde Jezus onze erfenis veilig. En om ons daar iedere keer weer aan te herinneren mogen wij ook eten van Zijn tafel.

Als wij het Avondmaal vieren in de gemeente, maken wij dezelfde emotie door als Mefiboset. Uit onszelf stellen we heus niet veel voor. Dat beseffen we maar al te goed. Maar het is echt niet nodig om ons dat iedere keer weer in te wrijven. Wat zijn jullie toch slechterikken. Wat een zondaars. Alsof we door onszelf klein te maken God groter zouden maken. We beseffen onze afkomst. We komen met lege handen. We hebben nergens recht op. Maar we mogen God ook vertrouwen op Zijn Woord. Als God belooft ons te verlossen uit onze verloren positie, dan doet Hij dat. Omdat Hij trouw is, omdat Hij genadig is. God behandelt ons alsof wij Jezus zelf zijn. We mogen met Hem delen in Zijn verheerlijking. En hier aan tafel mogen we dat vieren. We zijn verlostes mensen. We waren nietsnutten, maar nu zijn we Koningszonen. En dat hebben we allemaal te danken aan de genade van onze God. Hij stelt onze erfenis veilig. Hij adopteert ons in Zijn gezin. Kinderen van één Vader. Een positie die Jezus' zelf voor ons verwierf, met het geweldige vooruitzicht dat we eens oog in oog met Jezus de maaltijd zullen vieren op de bruiloft van het Lam.

David bewees Mefiboset, de nietsnut in eigen ogen, genade en stelde z'n erfenis veilig.

God wil jou, hoewel je misschien niet zo'n hoge pet van jezelf op hebt, genade bewijzen. Ook jouw erfenis is veilig gesteld. Vertrouw er maar op. Kom, Hij nodigt je uit om van z'n tafel te eten, want ook jij mag een kind van de Koning zijn.

AMEN

Juni 2015
G.P. Hartkamp
Wapenveld